

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

**для здобувачів вищої освіти денної форми навчання ОП «Право»
спеціальності ступеня вищої освіти «Бакалавр»**

ЧАСТИНА 1 (загальна частина господарського права)

Вінниця – 2024

Калаченкова К.О.

Господарське право: навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти денної форми навчання освітньої програми «Право» для здобувачів вищої освіти спеціальності ступеня вищої освіти «Бакалавр». Частина 1 (загальна частина господарського права). – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. 33 с.

Розробник:

Калаченкова К. О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права

Затверджено на засіданні кафедри господарського та адміністративного права
Протокол № 1 від 02 вересня 2024 року.

В.о. зав. кафедри господарського
та адміністративного права, д.ю.н., доцент

Ліна ДОРОШЕНКО

“ 02 ” вересня _____ 2024 року

© Калаченкова К.О., 2024.

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2024.

ВСТУП

Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни «Господарське право» складені відповідно до освітньої програми «Право» для здобувачів вищої освіти спеціальності ступеня вищої освіти «Бакалавр».

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для розуміння закономірностей розвитку господарського права, правового регулювання господарської діяльності та окремих її видів, формування практичних навичок, знань та вмінь для юридичного супроводу здійснення господарської діяльності в різних галузях економіки, забезпечення ефективного захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання.

Набуті результати навчання та компетентності дозволять здобувачеві розв'язувати складні теоретичні та практичні ситуації/кейси, впроваджувати ефективні способи реалізації та захисту прав у сфері господарювання за умов дотримання законності та економічного правопорядку.

Вивчення навчальної дисципліни «Господарське право» передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти наступних **компетентностей та результатів навчання**, а саме:

- *інтегральна компетентність (ІК):*

1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- *загальні компетентності (ЗК):*

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1).
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-2).
3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-3).
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-4).
5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК-6).
6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-7).
7. Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-8).
8. Здатність працювати в команді (ЗК-9).
9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-11).
10. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК-12).

- *спеціальні компетентності (СК):*

1. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (СК-3).
2. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК-7).
3. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (СК-8).
4. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (СК-11).
5. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК-12).
6. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності (СК-13).

7. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (СК-14).

8. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування (СК-15).

9. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК-16).

Програмні результати навчання визначені в освітній програмі:

РН-2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
РН-3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
РН-4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
РН-5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
РН-6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
РН-7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами
РН-8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
РН-9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій
РН-10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію
РН-12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло
РН-13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
РН-14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності
РН-15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних
РН-17	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи
РН-19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права
РН-20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів
РН-21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
РН-23	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,5		Цикл професійної та практичної підготовки, фундаментальною для здобувачів ОП «Право»	
Кількість годин всього - 165	Для спеціальності «Право»	Курс підготовки:	
		4	-
		Семестр	
з них:	СОП «Стратегічні комунікації в професійній діяльності»	Лекції	
		39 год.	-
		Практичні	
		39 год.	-
		Лабораторні	
аудиторних – 78		Не передбачено	-
для самостійної роботи студента – 87	Рівень вищої освіти: перший	Самостійна робота	
		87 год.	-
Кількість змістових модулів - 2	Ступінь освіти: бакалавр	вид контролю: залік, іспит	

7 семестр (1 змістовний модуль):

Лекції – 13 годин

Практичні – 13 годин

Самостійна робота – 49 годин.

8 семестр (2 змістовний модуль):

Лекції – 26 годин

Практичні – 26 годин

Самостійна робота – 38 годин.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ НА 7 СЕМЕСТР

Змістовний модуль 1. Загальна частина господарського права

Тема 1. . Загальна характеристика господарського права та загальні засади щодо господарської діяльності

Господарські правовідносини та їх види. Поняття і система господарського права. Метод господарського права. Джерела господарського права. Господарське законодавство. Поняття та види господарської діяльності. Правова основа господарської діяльності. Суб'єкти та об'єкти господарської діяльності.

Тема 2. Загальні положення про суб'єктів господарської діяльності.

Поняття, ознаки та види суб'єктів господарської діяльності. Створення суб'єктів господарювання. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання. Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності.

Тема 3. Особливості правового статусу суб'єктів господарської діяльності

Загальна характеристика правового статусу господарських товариств. Загальна характеристика правового статусу фізичної особи - підприємця. Загальна характеристика правового статусу підприємств та їх об'єднань.

Особливості статусу виробничого кооперативу. Особливості статусу підприємства релігійної організації. Особливості статусу кредитних спілок у сфері господарювання. Особливості статусу благодійних організацій у сфері господарювання.

Тема 4. Загальні положення про майнову основу господарювання. Зобов'язальні відносини у сфері господарювання.

Поняття та види майна у сфері господарювання. Поняття та види правового режиму майна у сфері господарювання. Загальна характеристика основних правових режимів майна у сфері господарювання. Джерела та способи формування майна суб'єктів господарювання. Корпоративні права у сфері господарювання. Господарські зобов'язання: поняття і підстави виникнення, види, виконання та забезпечення виконання господарських зобов'язань. Припинення та недійсність господарських зобов'язань.

Тема 5. Господарський договір. Система господарських договорів

Правова основа, поняття і ознаки господарських договорів. Види і функції господарських договорів. Зміст господарських договорів. Укладення господарських договорів. Виконання і забезпечення виконання господарських договорів. Зміна та розірвання господарських договорів.

Організаційно-господарські та майново-господарські договори. Договори на реалізацію майна, продукції. Договори про використання майна. Договори про виконання робіт. Договори про надання послуг. Договори про господарську залежність.

Тема 6. Відповідальність у господарських правовідносинах. Загальні положення про захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання

Поняття, принципи і функції господарсько-правової відповідальності. Види господарсько-правової відповідальності. Підстави і межі господарсько-правової відповідальності. Форми господарсько-правової відповідальності. Порядок реалізації господарсько-правової відповідальності. Поняття та правова основа захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Підстави захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Форми захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НА 7 СЕМЕСТР

Практичне заняття 1.

Тема: Загальна характеристика господарського права та загальні засади щодо господарської діяльності

Контрольні питання

1. Господарські правовідносини та їх види.
2. Поняття і система господарського права.
3. Метод господарського права.

4. Джерела господарського права. Господарське законодавство. Вплив *acquis communautaire* на українське господарське право
5. Поняття та види господарської діяльності.
6. Правова основа господарської діяльності.
7. Суб'єкти та об'єкти господарської діяльності.

Практичні завдання

Завдання 1.

Знайдіть в ГК України: три пари норм, які співвідносяться одна з одною як загальна і спеціальна; уповноважуючі норми; зобов'язуючі норми; забороняючі норми; норми рівного підпорядкування та норми владних повноважень.

Завдання 2.

Підберіть джерела права щодо одного виду господарських відносин, серед яких не менше трьох законів.

Завдання 3.

З використанням ГК України підберіть по одному прикладу господарських відносин, нормативний вплив на які здійснюється диспозитивними способами (рекомендацій, санкціонування, делегування).

Завдання 4.

Вкажіть напрями державної економічної політики, в межах реалізації яких прийнято такі закони України: «Про приватизацію державного і комунального майна», «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу», «Про державну підтримку сільського господарства в Україні», «Про захист економічної конкуренції».

Завдання 5.

Складіть алгоритм вибору видів господарської діяльності для закріплення їх у статуті суб'єкта господарювання.

Завдання 6 (правова оцінка ситуації).

Захар неодноразово виконував будівельні роботи за договірну плату своїм сусідам та знайомим.

Чи є Захар суб'єктом господарської діяльності? Якщо «так», аргументуйте свою відповідь. Якщо «ні», за яких умов Захар може набути статусу суб'єкта господарювання?

Завдання 7.

Назвіть відмінності некомерційної господарської діяльності від інших видів діяльності (соціальної, волонтерської).

Завдання 8.

Вкажіть 3-5 нормативно-правових актів, які регулюють тільки комерційну діяльність та 3-5 нормативно-правових актів, які регулюють тільки некомерційну діяльність.

Питання для обговорення.

1. Вкажіть значення Господарського кодексу України для врегулювання відносин у сфері господарювання.
2. Назвіть гарантії забезпечення рівного підпорядкування всіх учасників господарських відносин суспільному господарському порядку як методу господарського права.
3. Назвіть критерії, які є основою при вирішенні питання застосування ГК України і ЦК України.
4. Вкажіть співвідношення понять «учасники господарських відносин» і «суб'єкти господарювання».
5. Вплив *acquis communautaire* на українське господарське право.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Бобкова А., Захарченко А. Види організаційно-господарських відносин. *Право України*. 2019. № 8. С. 65–80.
2. Джабраїлов Р.А., Малолітнева В.К., Гудіма Т.С. Перспективи модернізації господарського законодавства України в контексті концепції сталого розвитку. *Економіка та право*. 2018. Серія “Право”. № 2 (50). С. 3 - 19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpr_2018_2_2
3. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>
4. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>
5. Коваль І., Павлюченко Ю. Загальні засади господарського права та проблеми участі держави в регулюванні господарської діяльності. *Право України*. 2019. № 8. С. 15–30.
6. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Практичне заняття 2.

Тема: Загальні положення про суб'єктів господарської діяльності.

Контрольні питання

1. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарської діяльності.
2. Створення суб'єктів господарювання.
3. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання.
4. Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності.

Практичні завдання

Завдання 1.

Охарактеризуйте порядок набуття статусу суб'єкта господарювання. Дайте перелік осіб, які не можуть бути засновниками суб'єкта господарювання.

Завдання 2.

Підготуйте рекомендації по внесенню змін до установчих документів господарської організації у зв'язку із змінами у найменуванні.

Завдання 1.

Охарактеризуйте порядок ліцензування певних видів господарської діяльності як спеціальної умови здійснення господарювання

Питання для обговорення.

1. Вкажіть значення Господарського кодексу України для врегулювання відносин у сфері господарювання.
2. Назвіть гарантії забезпечення рівного підпорядкування всіх учасників господарських відносин суспільному господарському порядку як методу господарського права.
3. Назвіть критерії, які є основою при вирішенні питання застосування ГК України і ЦК України.
4. Назвіть мету та порядок державної реєстрації суб'єктів господарювання як загальної умови здійснення господарської діяльності.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Гарагонич О.В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблеми теорії і практики: монографія /НАН України, Інститут економіко-правових досліджень. К., 2019. 406 с. URL: <http://surl.li/kziha> .

2. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>

3. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>.

4. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Практичне заняття 3.

Тема: Особливості правового статусу суб'єктів господарської діяльності.

Контрольні питання

1. Загальна характеристика правового статусу господарських товариств.
2. Загальна характеристика правового статусу фізичної особи - підприємця.
3. Загальна характеристика правового статусу підприємств та їх об'єднань.
4. Особливості статусу виробничого кооперативу.
5. Особливості статусу підприємства релігійної організації.
6. Особливості статусу кредитних спілок у сфері господарювання.
7. Особливості статусу благодійних організацій у сфері господарювання.

Практичні завдання

Завдання 1.

Заповніть таблицю «Порівняльно-правова характеристика господарських товариств» із посиланням на відповідні норми ЦК України, ГК України, ЗУ «Про АТ», ЗУ «Про ГТ», ЗУ «Про ТОВ та ТДВ».

Ознаки	АТ	ТОВ	ТДВ	ПТ	КТ
Категорії учасників					
Установчі документи					
Мінімальний розмір статутного (складеного) капіталу					
Органи управління					
Відповідальність учасників за зобов'язаннями товариства					
Рух учасників					
Виділення частки учасника з майна ГТ					

Завдання 2.

Підготуйте консультацію:

1) з використанням ПК України фізичній особі – підприємцю щодо видів та умов оподаткування;

2) майбутнім засновникам щодо створення публічного акціонерного товариства;

3) припинення діяльності фізичної особи - підприємця за власним рішенням.

Завдання 3 (правова оцінка ситуації).

Гр-н Симоненко І.І. (позивач) – акціонер Приватного АТ «Рембудсервіс» звернувся до Господарського суду Вінницької області із позовом до Приватного АТ «Рембудсервіс» (відповідача) про визнання загальних зборів такими, що не відбулися, та визнання недійсним рішення загальних зборів акціонерів. При цьому позивач посилається на те, що він не був повідомлений про проведення зборів, а також, що збори проведено за відсутності кворуму.

Представник позивача в судовому засіданні позов підтримав з підстав, зазначених у позовній заяві. Представник відповідача проти позову заперечив.

З протоколу загальних зборів вбачається, що у зборах брали участь акціонери, яким належать акції в загальній кількості 454 штук, що складає 60,53% від загальної кількості акцій товариства.

Ухвалами від 20.05.2023 р. та від 15.06.2023 р. відповідача було зобов'язано надати реєстр акціонерів, які були присутні на зборах 24.12.2022 р., однак відповідачем вимоги ухвали суду не виконано. Поважних причин невиконання вимог суду не встановлено.

Крім того, відповідачем не представлено доказів дотримання процедури скликання загальних зборів та повідомлення позивача про час та місце проведення цих зборів.

Статутом товариства не передбачено порядок повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів. Відповідач не представив доказів ані персонального повідомлення, ані доказів опублікування такого повідомлення.

Питання: 1) Чи є підстави для визнання рішення загальних зборів акціонерів недійсними? 2) Яке рішення повинен винести господарський суд? Свою відповідь обґрунтуйте, посилаючись на норми чинного законодавства, а також Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів». 3) Дайте правову оцінку ситуації.

Завдання 4 (правова оцінка ситуації).

Сокорева Н.І. (позивач) звернулася до Господарського суду м. Вінниця з позовом до Публічного АТ «Укрбудсервіс» (відповідача) про визнання недійсними рішень наглядової ради ПАТ «Укрбудсервіс» № 03/07 від 29.01.2022 р., № 04/07 від 27.02.2022 р., № 05/07 від 28.04.2022 р., № 3 07-1 від 08.06.2022 р... (в кількості 11 рішень). В судовому засіданні позивач підтримав заявлені позовні вимоги, водночас посилається на те, що протягом останніх 5 років не отримувал дивідендів, що, на думку позивача, зумовлене в тому числі прийняттям наглядовою радою товариства оскаржувальних рішень, які впливають із фінансово-господарської діяльності останнього.

В суді було встановлено, що 22 січня 2023 р. на загальних зборах акціонерів Публічного АТ «Укрбудсервіс», на якому був присутній і позивач, розглядалось питання щодо затвердження рішень наглядової ради за 2022 рік. Перед початком розгляду даного питання Головою наглядової ради було повідомлено, що 5 серпня 2022 р. Господарським судом м. Києва було прийнято рішення по справі, яким було визнано недійсним рішення загальних зборів акціонерів Публічного АТ «Укрбудсервіс» від 16 січня 2022 р., в частині обрання наглядової ради товариства, яке набрало законної сили. Головою правління було повідомлено, що за час дії наглядової ради товариства було прийнято 11 рішень.

Питання: 1) Чи є наглядова рада товариства легітимною? 2) Чи є підстави для оспорювання рішень наглядової ради товариства? 3) Як це порушує законні права та охоронювані законом інтереси позивача? 4) Яке рішення винесе суд? Свою відповідь обґрунтуйте із посиланням на норми чинного законодавства.

Питання для обговорення.

1. Назвіть особливості порядку формування майна господарських товариств різних видів у процесі утворення.
2. Назвіть відмінності унітарних та корпоративних підприємств.
3. Охарактеризуйте особливості правового статусу підприємств релігійних організацій та об'єднань громадян.
4. Наведіть аргументи «за» та «проти» здійснення підприємницької діяльності шляхом заснування приватного підприємства.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Гарагонич О.В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблеми теорії і практики: монографія /НАН України, Інститут економіко-правових досліджень. К., 2019. 406 с. URL: <http://surl.li/kziha> .
2. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>
3. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>.
4. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Кібенко О. Які організаційно-правові форми юридичних осіб підпадають під дію Закону про ТОВ та ТДВ? URL: https://moodle.donnu.edu.ua/pluginfile.php/153212/mod_resource/content/2/2021_12_28_prezent_Kibenko_23_12_2021.pdf
6. Швидка Т.І., Халецька К.К. Ведення господарської діяльності фізичними особами-підприємцями в період воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1. 2023. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2023/40.pdf

Практичне заняття 4.

Тема. Загальні положення про майнову основу господарювання. Зобов'язальні відносини у сфері господарювання.

Контрольні питання

1. Поняття та види майна у сфері господарювання.
2. Поняття та види правового режиму майна у сфері господарювання.
3. Загальна характеристика основних правових режимів майна у сфері господарювання.
4. Джерела та способи формування майна суб'єктів господарювання.
5. Корпоративні права у сфері господарювання.
6. Господарські зобов'язання: поняття і підстави виникнення, види, виконання та забезпечення виконання господарських зобов'язань. Припинення та недійсність господарських зобов'язань.

Практичні завдання

Завдання 1.

На підставі статутів 2-3 суб'єктів господарювання різних форм власності наведіть приклади складу майна, яке належить їм на підставі певного майнового права.

Завдання 2.

Підготуйте консультацію та складіть розпорядчі документи приватного підприємства про прийняття майна на баланс та зняття його з балансу.

Завдання 3.

Складіть алгоритм

1. визначення розміру частки що належить державі у статутному капіталі господарських організацій, заснованих за участю держави на базі об'єднання майна різних форм власності.
2. передачі об'єкта права комунальної власності (наприклад, цілісного майнового комплексу підприємства з водопостачання) у концесію.
3. щодо порядку створення комунального унітарного підприємства із посиланням на відповідні нормативно-правові акти України.

Завдання 4.

Підготуйте письмову консультацію щодо підстав, умов та порядку припинення господарського зобов'язання у випадку неможливості його виконання.

Завдання 5 (правова оцінка ситуації).

Г-н Ромашов подав заяву про вихід із складу учасників ТОВ «Солодке життя». Йому було виплачено вартість частини майна товариства, пропорційна його частці у статутному капіталі. Однак г-н Ромашов не погодився із розміром сплаченої суми та звернувся з позовом до суду. В обґрунтування своїх позовних вимог він вказав, що згідно з положеннями ст. 54 ЗУ «Про господарські товариства» при виході учасника з ТОВ йому виплачується вартість частини майна товариства, пропорційна його частці у статутному капіталі. Відповідно ж до ч.1 ст. 13 цього Закону вкладом до статутного (складеного) капіталу господарського товариства можуть бути гроші, цінні папери, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, що мають грошову оцінку тобто активи. Однак розмір вартості частини майна, яка була сплачена г-ну Ромашову, товариством визначався з розрахунку балансової вартості усього майна з урахуванням майнових зобов'язань товариства. Таким чином, оскільки при визначенні розміру вартості сплаченої частини враховувалися майнові зобов'язання її розмір виявився значно меншим, ніж у разі як би розрахунок проводився тільки виходячи з розміру активів, як це передбачено ст. 13 та 54 ЗУ «Про господарські товариства».

Надайте правову оцінку позиції г-на Ромашова.

Завдання 6 (правова оцінка ситуації).

ТОВ «Альфа-плюс» звернулось до господарського суду з позовом до ТОВ «Форт», про усунення перешкод у здійсненні ТОВ «Альфа-плюс» права користування вбудовано-прибудованим приміщенням власного магазину, зобов'язавши ТОВ «Форт» знести за власний рахунок передню стіну (разом з вікном та дверима) приміщення кіоску «Овочі та фрукти», що розміщений за тією ж адресою, що і магазин, а також демонтувати плиту, що закриває вікно приміщення магазину ТОВ «Альфа-плюс». За розглядом матеріалів справи судом встановлено що 16 травня 2023 року Регіональним відділенням Фонду держмайна та ТОВ «Альфа-плюс» укладено договір купівлі-продажу цілісного майнового комплексу загальною площею 868 кв. м., який перебував у державній власності та знаходився на балансі державного комерційного підприємства по торгівлі «Альфа». ТОВ «Форт» придбало - частину приміщення першого поверху площею 7,3 кв. м., яке не ввійшло до майнового комплексу, який належить позивачу і не виступало забудовником придбаного ним приміщення

Чи підлягають задоволенню вимоги позивача про усунення перешкод у здійсненні ТОВ «Альфа-плюс» права користування вбудовано-прибудованим приміщенням власного магазину.

Питання для обговорення.

1. Вкажіть різницю між джерелами формування статутного (складеного) капіталу суб'єктів господарювання та джерелами формування майна суб'єктів господарювання.
2. Наведіть приклади майнових прав та обов'язків суб'єктів господарювання, які виникають з актів органів державної влади та місцевого самоврядування.
3. Вкажіть перелік документів, які має оформити суб'єкт господарювання для отримання земельної ділянки з метою благоустрою пляжної зони (або розміщення розважальних атракціонів (каруселей, гойданок тощо), продажу нових автомобілів, торгівельних центрів, будівництва багатоповерхового житлового будинку).
4. Назвіть по одному прикладу виникнення господарських зобов'язань на кожному із підстав, передбачених ст.174 ГК України, з посиланням на нормативно-правові акти.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>.
2. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

Практичне заняття 5.

Тема. Господарський договір. Система господарських договорів.

Контрольні питання

1. Правова основа, поняття і ознаки господарських договорів. Види і функції господарських договорів.
2. Зміст господарських договорів. Укладення господарських договорів.
3. Виконання і забезпечення виконання господарських договорів.
4. Зміна та розірвання господарських договорів.
5. Організаційно-господарські та майново-господарські договори.
6. Договори на реалізацію майна, продукції.
7. Договори про використання майна.
8. Договори про виконання робіт.
9. Договори про надання послуг.
10. Договори про господарську залежність.

Практичні завдання

Завдання 1 (правова оцінка ситуації).

Голова правління ПАТ підписав з приватним підприємством договір купівлі – продажу майна на суму 200 000 грн. Члени Наглядової ради ПАТ звернулися до господарського суду з позовом про визнання договору недійсним, оскільки голова правління при укладанні угоди не отримав згоди наглядової ради, як це передбачено статутом ПАТ, де визначено додаткові критерії для віднесення договору до значного правочину, а саме, що при укладанні договорів на суму понад 150 000 грн., голова правління повинен отримати письмову згоду Наглядової ради ПАТ. В свою чергу, Підприємство як сторона по договору, заперечує проти визнання договору недійсним, оскільки на момент укладання договору, Підприємству ці обставини були невідомі.

Яке рішення може прийняти господарський суд у цій справі? Надайте обґрунтовану відповідь з посиланням на законодавство.

Завдання 2 (правова оцінка ситуації).

ТОВ «Фірма «ВІК» звернулася до господарського суду Херсонської області із позовом до ТОВ «Воку» про визнання недійсним договору про надання послуг по прийому, зберіганню та видачі паливно-мастильних матеріалів (ПММ). Позовні вимоги ТОВ «Фірма «ВІК» ґрунтуються на ствердженні позивача про відсутність у договорі істотної умови, якою є умова щодо строку зберігання позивачем дизельного пального та мазуту, яке він повинен отримувати від відповідача. В судовому засіданні позивач в особі свого представника підтримав позовні вимоги ТОВ «Фірма «ВІК» в об'ємі, викладеному в позовній заяві та доповненні до неї, з посиланням на ст. 180 ГК України, 215, 628, 638 ЦК України. Відповідач – ТОВ «Воку» позов не визнав.

Як встановлено судом та вбачається з матеріалів справи, 1 червня 2020 р. між ТОВ «Фірма «ВІК» і ТОВ «Воку» був укладений договір на надання послуг по прийому, зберіганню та видачі ПММ.

Предмет цього договору визначений в п. 1.1.: Виконавець (ТОВ «Фірма «ВІК»)) зобов'язується по розпорядженню замовника (ТОВ «Воку») приймати, зберігати та видавати

ПММ: дизельне паливо, мазут, яке належить Замовнику, а Замовник – своєчасно зобов'язується сплачувати послуги Виконавця відповідно до умов даного договору.

За умовами договору (ч. 2 п. 2.1.) Виконавець – позивач, зобов'язується забезпечити приймання, зберігання і видачу ПММ за розпорядженням Замовника (відповідача), своєчасно інформувати Замовника про тарифи, режим праці, умови приймання і способи видачі ПММ, додаткових послугах. Замовник в свою чергу, бере на себе зобов'язання попередньо надавати узгоджені із виконавцем замовлення (за два дні до прийому, зберігання, видачі ПММ) по кількості пального, судну одержувача і місці його знаходження, а також провести оплату за виставленими виконавцем рахунками (п. 2.2.).

Сторони передбачили, що загальна сума договору визначається по замовленням відповідача. Вартість послуг за 1 метричну тонну дизельного палива, мазуту – 50 грн. Виконавець надає замовнику акт виконаних робіт, який той оплачує в строк 3 банківських днів (п.п. 3.1.-3.4.).

З тексту договору від 01.06.2020 р. вбачається, що строк дії цього правочину ТОВ «Фірма «ВІК» та ТОВ «Воку» визначили у п. 8.1., який має наступну редакцію: «Даний договір вступає в силу з моменту підписання його сторонами і діє до моменту виконання сторонами зобов'язань по ньому, а у частині взаємних розрахунків до повного їх завершення».

Взаємовідносини між ТОВ «Фірма «ВІК» та ТОВ «Воку» за умовами договору б/н від 01.06.2020 р. містять у собі як елементи договірних відносин про надання послуг, так і елементи договору зберігання.

Питання: 1) До якого різновиду із систему господарських договорів відноситься укладений між сторонами ТОВ «Фірма ВІК» та ТОВ «Воку» договір? 2) Якими договорами необхідно було оформити здійснення господарської діяльності по прийому, зберіганню та видачі паливно-мастильних матеріалів (ПММ)? 3) Чи можливо було передбачити в договорі елементи двох різних видів договорів (про надання послуг та зберігання)? 4) Чи є підстави для визнання договору про надання послуг недійсним? 5) Яке рішення повинен прийняти суд? Свою відповідь аргументуйте із посиланням на відповідні норми чинного законодавства.

Завдання 3.

Підготуйте перелік договорів, які необхідно укласти: (а) засновникам майбутнього ТОВ «Космет-Парфюм» для заняття господарською діяльністю із виготовлення косметично-парфюмерної продукції; (б) орендному підприємству «Шахта «КрасноДон», яке займається видобутком вугілля, для створення дочірнього підприємства «Коксвугілля» для заняття господарською діяльністю із переробки вугілля.

Питання для обговорення.

1. Назвіть особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах.
2. Охарактеризуйте організаційно-господарські договори, майново-господарські договори, договори на реалізацію майна, продукції.
3. Охарактеризуйте договори на виконання робіт та договори про надання послуг.
4. Охарактеризуйте договори про господарську залежність.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>.

2. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

3. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL:

https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Уркевич В. Практика Верховного Суду щодо зміни, розірвання договорів, визнання правочинів (господарських договорів) недійсними. URL: https://moodle.donnu.edu.ua/pluginfile.php/173639/mod_resource/content/0/Urckevich_dogovori_09_02_2024.pdf

Практичне заняття 6.

Тема. Відповідальність у господарських правовідносинах. Загальні положення про захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання

Контрольні питання

1. Поняття, принципи і функції господарсько-правової відповідальності.
2. Види господарсько-правової відповідальності.
3. Підстави і межі господарсько-правової відповідальності.
4. Форми господарсько-правової відповідальності.
5. Порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.
6. Поняття та правова основа захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
7. Підстави захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
8. Форми захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
9. Способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

Практичні завдання

Завдання 1.

Систематизуйте підстави зменшення розміру та звільнення від господарсько-правової відповідальності.

Завдання 2.

Заповніть таблицю

	Підстава застосування	Склад правопорушення	Суб'єкт відповідальності	Порядок реалізації відповідальності
			Суб'єкт застосування відповідальності	
Відшкодування збитків				
Штрафні санкції				
Оперативно-господарські санкції				
Адміністративно-господарські санкції				

Завдання 3.

Систематизуйте позитивні та негативні риси досудового, позасудового і судового порядку реалізації господарсько-правової відповідальності.

Завдання 4.

Підготуйте алгоритм дій юрисконсульта підприємства щодо застосування господарських санкцій при порушенні контрагентом умов договору оренди (несплата орендної плати).

Завдання 5.

Підготуйте перелік доказів, якими у суді можуть бути підтверджені вимоги позивача щодо відшкодування збитків, завданих порушенням: строку поставки товару виробничо-технічного призначення; строку передачі виробничого обладнання в оренду.

Завдання 6.

Підберіть, використовуючи ГК України та ЦК України, приклади статей (не менше п'яти), в яких прямо передбачена можливість стягнення збитків за вчинене правопорушення у сфері господарювання.

Завдання 7.

Складіть таблицю щодо процедури оскарження застосування певної адміністративно-господарської санкції в адміністративному порядку, зазначивши орган оскарження, строки подання та розгляду скарги, можливі результати розгляду скарги, назву закону України, яким врегульовано цей порядок.

Завдання 8.

Заповніть таблицю, зазавши 5-6 прикладів:

Адміністративно-господарська санкція	Судовий порядок оскарження			Адміністративний порядок оскарження		
	Назва суду	Строк подання позову	Назва НПА	Назва органу оскарження	Строк подання скарги Строк розгляду скарги	Назва НПА

Завдання 9.

Підберіть необхідні способи захисту у разі таких порушень прав суб'єкта господарювання:

1. неправомірна відмова у видачі копії ліцензії;
2. розповсюдження у засобах масової інформації недостовірних відомостей про діяльність суб'єкта господарювання;
3. пошкодження автомобіля ПАТ, що знаходився на стоянці біля офісу;
4. прострочення оплати за договором лізингу;
5. відмова у заміні обладнання, недоліки якого не підлягають усуненню.

Завдання 10.

Дайте характеристику і порівняйте підстави застосування різних форм господарсько-правової відповідальності (відшкодування збитків, штрафних санкцій, оперативно-господарських санкцій).

Питання для обговорення.

1. Вкажіть приклади порушень господарських договорів, за які можна застосувати оперативно-господарські санкції.
2. Наведіть приклади адміністративно-господарських санкцій організаційно-правового та майнового характеру.
3. Представте механізм застосування однієї з адміністративно-господарських санкцій, вказавши: вид адміністративно-господарської санкції, підставу її застосування, суб'єкта, уповноваженого застосовувати таку санкцію, порядок та строк її застосування.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>.
2. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

3. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА 7 СЕМЕСТР

Індивідуальна робота (ІР) за дисципліною «Господарське право» виконується в 7 семестрі у формі **аналізу судових рішень та складання задачі** на основі фабул рішень суду відповідно до обраної теми за програмою навчальної дисципліни.

Індивідуальна робота оцінюється максимально у **18 балів**.

Вимоги до складання задачі: задача складається на основі трьох рішень суду (господарського суду, апеляційного господарського суду та Верховного Суду) по одній справі. Пошук судових рішень здійснюється за допомогою «Єдиного державного реєстру судових рішень» за наступним посиланням: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Структура оформлення індивідуальної роботи: титульна сторінка, складена задача з теоретичними та практичними питаннями, відповіді на питання, посилання на рішення суду всіх інстанцій.

ІР оформлюється з урахуванням наступних формальних вимог: кегель: Times New Roman 14, через одинарний міжстроковий інтервал; береги: ліве – 30 мм; праве – 10 мм; верхнє - 20 мм; нижнє – 20 мм.

САМОСТІЙНА РОБОТА (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи.

В 7 семестрі СР передбачає проведення дослідження та підготовку відповідної презентації щодо діджиталізації в сфері господарювання. Основна мета виконання СР в 7 семестрі – дослідити вплив діджиталізації на господарську діяльність, а також визначити перспективи та ризики такого впливу.

СР виконується здобувачем самостійно. Дослідження проводиться з використанням інтернет ресурсів, періодичних публікацій та наукової літератури та повинно містити аналіз: діючого законодавства та проектів нормативно-правових актів щодо відповідної теми; переваг та недоліків, проблем щодо відповідної теми; висновки – узагальнюються актуальні проблеми щодо відповідної теми та вказуються власні практичні пропозиції вирішенні вказаних проблем.

Проведення дослідження передбачає такі етапи: *пошуковий* (визначення теми дослідження, пошук і аналіз проблеми, постановка мети дослідження); *аналітичний* (збирання і вивчення інформації, аналіз наявної інформації, пошук оптимального способу досягнення мети дослідження, побудова алгоритму діяльності, складання плану реалізації дослідження: покрокове планування робіт, аналіз ресурсів); *практичний* (виконання запланованих дій щодо плану реалізації дослідження, поточний контроль якості, внесення змін у роботу); *презентаційний* (підготовка презентаційних матеріалів, презентація дослідження, вивчення можливостей використання результатів дослідження).

Контроль індивідуальної та самостійної роботи проводиться шляхом презентації/захисту на останньому практичному занятті.

5. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса».

При викладанні дисципліни «Господарське право» використовуються такі методи контролю: усне та письмове опитування (у тому числі тестування); координація дискусії, оцінка результатів роботи в групах, розв'язання кейсів, правової оцінки ситуацій, ділових ігор, виконання індивідуальних завдань; модульні контрольні роботи тощо.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в Університеті за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Загальна підсумкова оцінка за 7 семестр з навчальної дисципліни визначається як сума балів за всі виконані завдання протягом семестру та виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного контролю.

Форма контролю – ЗАЛК. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач у 7 семестрі складає **100 балів**, що складаються з:

- 1) організаційно-навчальної роботи (42 бали);
- 2) індивідуальної роботи (18 балів);
- 3) самостійної роботи (25 балів);
- 4) модульної контрольної роботи (15 балів).

Система оцінювання знань (у 7 семестрі)

Поточний контроль (max 100 балів)				
Змістовий модуль 1	Індивідуальна робота	Самостійна робота	МКР 1	Загальна кількість балів за 7 семестр
Організаційно-навчальна робота здобувача вищої освіти в аудиторії				
42	18	25	15	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
0-59	FX	незараховано

ОРГАНІЗАЦІЙНО-НАВЧАЛЬНА РОБОТА здобувачів в аудиторії оцінюватися з урахуванням участі в практичних заняттях (усні/письмові відповіді, доповнення, правова оцінка ситуацій, розв'язання кейсів, складання алгоритмів дій).

Організаційно-навчальна робота включає систематичну роботу на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів за роботу в 7 семестрі на одному практичному занятті дорівнює 7 балів (6 практичних занять по 7 балів).

Критерії оцінювання розгорнутих відповідей (надання юридичних консультацій/рекомендацій, алгоритмів дій тощо).

Надання розгорнутої відповіді в усній/письмовій формі передбачають створення авторського висловлення в письмовій та в усній формах відповідно до запропонованого завдання. Мета – оцінити рівень розвитку набутих знань та умінь здобувачів вищої освіти, закріпити і узагальнити вивчений матеріал відповідно до визначених в навчальній дисципліні результатів навчання та компетентностей.

Завдання з надання розгорнутої відповіді в **усній формі** оцінюють в 3 бали за такими критеріями:

- розкриття теми відповідно до завдання, обсяг викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- вираження власної думки щодо теми завдання - від 0 до 0,5 бали;
- послідовність викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- термінологічний апарат, правильність уживання - від 0 до 0,5 бали;
- здатність робити висновки - від 0 до 1 бала.

Критерії оцінювання доповнень усних відповідей (0-2 бали):

- чітке та доречне доповнення відповіді іншого здобувача, вираження власної аргументованої думки щодо теми завдання, послідовність викладеного матеріалу - від 0 до 1 бали;
- здатність робити висновки - від 0 до 1 бала.

Завдання з розгорнутою відповіддю в **письмовій формі** оцінюють в 3 бали за такими критеріями:

- повнота розуміння завдання - від 0 до 0,5 бали;
- вираження власної думки щодо теми завдання - від 0 до 0,5 бали;
- послідовність викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- термінологічний апарат, правильність уживання - від 0 до 0,5 бали;
- здатність робити висновки - від 0 до 1 бала.

Критерії оцінювання правової оцінки ситуацій

Ситуація – це умова або сукупність умов, обставин або подій, що створюють певну ситуацію, викликають певні взаємовідносини людей, стан, положення або обстановку. *Мета розв'язання ситуації* – обробляти інформацію, застосовувати знання при розв'язанні практичних ситуацій із застосуванням методичного інструментарію, демонструвати критичне, аналітичне та логічне мислення, здійснювати комунікації, працювати автономно та/або в команді.

Завдання з правової оцінки ситуації оцінюють в 4 бали за такими критеріями:

4 бали виставляється здобувачу, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в

розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу під час правової оцінки ситуації, зробив логічні висновки.

3 бали виставляється здобувачу, що показав повні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендованої програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності під час правової оцінки ситуації, є висновки.

2 бали виставляється здобувачу, що показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив здібності в ході практичної діяльності, висновки відсутні.

1 бал виставляється здобувачу, який показав часткові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, проте який під час правової оцінки ситуації допустив неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання при правовій оцінці ситуації. Цей бал виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

0 балів виставляється здобувачу, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики або який відмовився відповідати.

Індивідуальна робота оцінюється максимально у **18 балів**.

Критерії оцінювання ІР виглядають наступним чином:

18 – 12 балів – проведено глибокий аналіз правозастосовчої практики на основі якої складено задачу, що містить посилання на рішення суду місцевого господарського суду, апеляційного господарського суду та Верховного суду. Складена задача передбачає складний пошук її вирішення.

11 – 6 балів – проведено поверхневий аналіз правозастосовчої практики на основі якого складена задача містить посилання тільки на дві судові інстанції та передбачає простий пошук вирішення поставлених питань.

Від 0 і до 5 балів – проведено поверхневий правозастосовчої практики на основі якого складена задача містить посилання тільки на рішення суду однієї судової інстанції та передбачає простий пошук вирішення поставлених питань.

САМОСТІЙНА РОБОТА (СР) Максимальна кількість балів – 25. Оцінювання дослідження відповідно до критеріїв та відбувається шляхом визначення балів по кожному з елементів структури критеріїв:

- актуальність проекту – важливість дослідження для українського та світового дискурсу (відповідність проекту потребам на місцевому, регіональному, національному або міжнародному рівнях) та реалістичність завдань і мети дослідження – 2 бали;
- інноваційність дослідження та креативність його змісту – 3 бали;
- повнота розкриття теми дослідження (розкрито: правову основу діяльності одного або групи суб'єктів господарювання, умови здійснення відповідної діяльності, правовий статус суб'єктів, що здійснюють діяльність, договори які опосередковують діяльність, державне регулювання, відповідальність за порушення умов здійснення діяльності, аналіз судової практики захисту прав учасників обраного виду діяльності) – 5 балів;
- якість розкриття теми дослідження – чітка, деталізована та зрозуміло викладена структура проведення дослідження, яка відповідає робочому плану дослідження – 5 балів;
- доведеність рішень, що приймаються, уміння аргументувати свої висновки (вирішення практичних проблем правового характеру, які виникають в ході здійснення господарської діяльності, що досліджувалась, підготовка практичних рекомендацій та консультацій щодо застосування норм господарського законодавства, пропозиції по удосконаленню правової основи) і коректність використаних методів дослідження і методів обробки отримуваних результатів – 5 балів;
- оформлення результатів виконаного дослідження (звіт, презентація) – 2 бали;
- уміння відповідати на питання опонентів на захисті дослідження, лаконічність і аргументованість відповідей кожного члена групи – 3 бали.

На підставі визначеної загальної кількості балів, отриманих здобувачем викладач визначає максимальний, достатній і мінімальний бал оцінки змістової частини дослідження шляхом сумування загальної кількості балів з кожного критерію.

МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ. Модульний контроль проводиться у письмовій формі та передбачає вирішення тестів або правової оцінки ситуацій.

Розв'язанні тестових завдань оцінюється 0,5 бали за 1 правильно вирішений тест. Максимальна кількість балів становить в 7 семестрі – **15 балів** (30 тестів * 0,5 бали).

Критерії оцінювання письмової відповіді на модульній контрольній роботі правової оцінки ситуацій:

5 балів виставляється здобувачу, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу під час правової оцінки ситуації, зроблено логічні висновки.

4 бали виставляється здобувачу, що показав повні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендованої програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і

здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності під час правової оцінки ситуації, є висновки.

3 бали виставляється здобувачу, що показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив здібності в ході практичної діяльності, висновки відсутні.

2 бали виставляється здобувачу, який показав певні знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з чинним законодавством і основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді при правовій оцінці ситуації, сумнівні висновки. Цей бал виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

1 бал виставляється здобувачу, який показав часткові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді правової оцінки ситуації, зокрема, неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання при правовій оцінці ситуації.

0,5 балів виставляється здобувачу, який показав знання тільки основних понять з навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи.

0 балів виставляється здобувачу, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики або який відмовився відповідати.

Здобувач вищої освіти має право замінити будь-який вид організаційно-навчальної роботи здобувача вищої освіти в аудиторії протягом семестру на наступні види індивідуального завдання:

✓ *підготовка та проведення ділової гри з дисципліни (6-12 балів);*

Ділова гра є елементом активного навчання і представляє собою моделювання професійної діяльності у штучно створеній проблемній ситуації. *Метою ділової гри є вирішення актуальної практичної ситуації/кейсу.* Ділова гра має на меті навчити здобувачів освіти виявляти проблемні ситуації, що виникають у професійній діяльності, визначати причини їх виникнення, розробляти та оцінювати шляхи вирішення цих проблем, приймати рішення та визначати механізми його реалізації, комунікувати у різних ролях ¹.

Можуть бути наступні різновиди ділових ігор:

---

¹ Методичні рекомендації до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса / За заг. ред. Т. Л. Нагорняк, Л. В. Юрчишена. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 58 с.

Групова дискусія – метод проведення ділової гри, який формує навички роботи групи. При її виконанні учасники разом працюють над пошуком вирішення визначеної проблеми, дотримуючись правила проведення дискусії.

Рольова гра – метод проведення ділової гри, суть якого полягає в тому, що учасники тимчасово переймають на себе індивідуальні ролі і демонструють поведінкові моделі, які, як вони вважають, відповідають цим ролям.

Імітаційна гра представляє собою імітацію практичної діяльності і, тим самим, створює в учасників гри уявлення про те, як слід було б діяти у певних умовах.

Методичне забезпечення ділової гри включає такі матеріали: короткий опис змісту гри / сценарій гри, параметри гри / програма гри, набір необхідних для проведення гри матеріалів. Під час підготовки ділової гри та методичного забезпечення для її проведення необхідно враховувати такі чинники: особливості аудиторії, базові знання здобувачів, особливості їхнього світосприйняття, складність об'єкта імітації, специфіку дисципліни тощо. Ділова гра складається з 3-х етапів: вступна частина, в якій описується постановка проблеми, визначаються ролі учасників та оголошується програма гри; безпосередньо процес гри – вирішення проблемної ситуації та презентація результатів; підбиття підсумків.

Критерії оцінювання ділової гри з орієнтацією на комплекс знань, умінь та навичок, що оцінюються:

- інформативна місткість, повнота виступів – 1-2 бали;
  - вільна орієнтація у матеріалі – 1-2 бали;
  - аргументованість, доказовість, переконливість висновків – 1-2 бали;
  - якість представлення результатів (чіткість, логічність, уміння виділити головне) – 1-2 бали;
  - активність – 1 бал;
  - оригінальність, креативність та інноваційність підходу – 1 бал.
- ✓ *аналіз наукової літератури (0-2 бали).*

Аналіз наукової літератури спрямований на опанування освітньої програми, а саме: вміння аналізувати та синтезувати, надавати оцінку, використання інформаційних технологій.

Робота над аналізом наукової літератури обмежена тими джерелами, що мають безпосереднє відношення до заданого питання чи теми (погоджується з викладачем). Щонайменше третина джерел мають бути видані протягом останніх 3-х років, не потрібно надміру використовувати застарілі джерела. Джерела, що пропонуються здобувачем для аналізу заданого питання мають бути диференційовані з акцентом на наукові види. Зокрема, підручники, посібники, інформаційні видання мають займати в аналізі не більше 30 відсотків,

решта джерел мають бути науковими: монографії, дисертації, автореферати дисертацій, наукові статті, тези доповідей на наукових конференціях тощо. Джерела, що пропонуються на аналіз повинні бути оформлені відповідно до встановлених вимог, які можна знайти за посиланням: <https://www.nas.gov.ua/publications/news/Documents/Radchenko-DSTU.pdf>. Аналіз літератури має супроводжуватись висвітленням та аналізом основних ідей авторів окремих джерел, містити кінцеве узагальнення та висновки здобувача.

✓ *розв'язання кейсів (5 балів)*

Кейс являє собою реальні або уявні ситуації, що мали місце у певній сфері діяльності або до них максимально наближені та слугують основою для обговорення окремими здобувачами чи групою здобувачів під керівництвом викладача. *Мета кейсу* – оцінити рівень знань та вмінь здобувачів вищої освіти, проаналізувати результати в частині їх відповідності до очікуваного переліку зазначених в ОП результатів навчання та компетентностей, визначити рівень засвоєння і опанування кожним здобувачем, вміння використовувати його у практичних ситуаціях.

Критерії оцінювання розв'язання кейсів:

5-4 бали: уміння чітко виявляти проблеми, ґрунтовні оригінальні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, високу спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, використання цікавого додаткового фактичного матеріалу (наприклад, статистичних даних для обґрунтування власної позиції), уміння логічно, послідовно викладати своє бачення у процесі обговорення, здатність якісно подавати свою позицію у різних формах (наприклад, у вигляді презентації).

3 бали: уміння чітко виявляти проблеми, наявні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, наявність у відповіді теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, уміння викладати власне бачення у процесі обговорення, результат виконання поданий у заданій формі.

2 бали: пропозиції, що частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, але допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, мови викладу, форм подання.

Від 0 до 1 балів: пропозиції, що або взагалі не мають стосунку до вирішення проблеми або частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, слабка присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, що ставлять її під сумнів, мова викладу та форми подання лише частково відповідають професійному рівню або взагалі не відповідають.

✓ *Доповідь, реферат, презентація (0-2 бали)* готуються за заздалегідь погодженою з викладачем темою і оцінюється відповідно до: змістовної наповненості, актуальності використаних джерел, логіки і послідовності викладу матеріалу, наявності висновків та оприлюднення результатів проведеної роботи.

Загальна підсумкова оцінка за 7 семестр з навчальної дисципліни виставляється за результатами накопичення балів за поточний контроль. Форма контроль – **залік**, який виставляється, якщо здобувач набрав не менше 60 балів

Як підсумковий контроль може бути зараховано повністю або частково виконання індивідуального завдання з оприлюдненням результатів:

- **участь у всеукраїнських змаганнях з господарського права та процесу** – зараховується як підсумковий контроль при умові наявності підтверджуючого сертифіката/диплома за зайняте 1 місце (40 балів) / 2 місце (35 балів) / 3 місце (30 балів), категорія «Символ змагань» або «Кращій оратор» (25 балів), або учасника змагань (20 балів);

- **наукової роботи здобувача вищої освіти з дисципліни:** підготовки та опублікування наукової фахової статті до завершення навчання з дисципліни (40 балів); опублікування наукової статті за тематикою дисципліни (наприклад, у Віснику СНТ) (20 балів); участі у науковій конференції з опублікуванням тез доповіді з дисципліни (15 балів); опублікування тез доповіді без участі в науковій конференції з дисципліни (10 балів); участь у науковій конференції (семінарі, науковому гуртку) без опублікування тез доповіді з дисципліни (5 балів).

Наукова стаття – вид самостійної роботи здобувача вищої освіти, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються окремі питання з теми дослідження, фіксується науковий пріоритет автора.

Наукова стаття подається до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки автору. Оптимальний обсяг наукової статті (0,5-0,7 др. арк.). Рукопис статті повинен мати повну назву роботи, прізвище та ініціали автора, анотації, список використаної літератури. Вимоги до підготовки публікації у фаховому виданні можна подивитись на прикладі

Правничого часопису Донецького національного університету Імені Василя Стуса за посиланням <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/index> ;

Віснику Запорізького національного університету. Юридичні науки за посиланням <http://www.lsej.org.ua/index.php/vimogi-do-oformlennya> ;

Віснику студентського наукового товариства за посиланням <https://science.donnu.edu.ua/uk/vidannya/visnik/> .

Перелік видань, що віднесені до фахових, можна знайти за посиланням <https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii/naukovi-fakhovi-vidannya> ; <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/atestatsiya-kadriv-vyshchoi-kvalifikatsii/2024/12/10/per-fakh-vid-dlya-publ-rez-dosl-na-zdob-stup-dn-kn-df-10-12-2024.pdf>

Тези (від гр. tess. положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті

або іншої наукової праці. Вони містять матеріали, положення, категорії, які автор вперше вводить у науковий обіг.

Тези доповіді можуть бути підготовлені на науково-практичні конференції, семінари, наукові гуртки юридичного спрямування. Зразок оформлення тез уточнюється у вимогах відповідної конференції. Наприклад: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки», що проводиться юридичним факультетом Донецького національного університету імені Василя Стуса ЩОРІЧНО; ін. Обсяг тез становить, як правило, 2-3 сторінки друкованого тексту через 1-1,5 інтервали. Вимоги до тез доповідей визначаються організаторами відповідних конференції, семінарів, тощо і знаходяться в інформаційних листах відповідних конференції, семінарів тощо (на сайтах організаторів). Один з прикладів. <https://dnu.sharepoint.com/portals/law/Lists/List5/DispForm.aspx?ID=162&Source=https%3A%2F%2Fdnu.sharepoint.com%2Fportals%2Flaw%2FSitePages%2F%25D0%2594%25D0%25BE%25D0%25BC%25D0%25B0%25D1%2588%25D0%25BD%25D1%258F.aspx&ContentTypeId=0x0104005F6B808B2156BA4B9A600DC77FA367C4> .

6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Господарські правовідносини та їх види.
2. Поняття і система господарського права.
3. Метод господарського права.
4. Джерела господарського права.
5. Господарське законодавство.
6. Поняття та види господарської діяльності.
7. Правова основа господарської діяльності.
8. Суб'єкти та об'єкти господарської діяльності.
9. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарської діяльності.
10. Створення суб'єктів господарювання.
11. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання.
12. Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності.
13. Загальна характеристика правового статусу господарських товариств.
14. Загальна характеристика правового статусу фізичної особи - підприємця.
15. Загальна характеристика правового статусу підприємств та їх об'єднань.
16. Особливості статусу виробничого кооперативу.
17. Особливості статусу підприємства релігійної організації.
18. Особливості статусу кредитних спілок у сфері господарювання.
19. Особливості статусу благодійних організацій у сфері господарювання.
20. Поняття та види майна у сфері господарювання.
21. Поняття та види правового режиму майна у сфері господарювання.
22. Загальна характеристика основних правових режимів майна у сфері господарювання.
23. Джерела та способи формування майна суб'єктів господарювання.
24. Корпоративні права у сфері господарювання.

25. Господарські зобов'язання: поняття і підстави виникнення, види, виконання та забезпечення виконання господарських зобов'язань.
26. Припинення та недійсність господарських зобов'язань.
27. Господарський договір: поняття і ознаки, правова основа, види і функції, зміст.
28. Укладення господарських договорів.
29. Виконання і забезпечення виконання господарських договорів.
30. Зміна та розірвання господарських договорів.
31. Система господарських договорів.
32. Поняття, принципи і функції господарсько-правової відповідальності.
33. Види господарсько-правової відповідальності.
34. Підстави і межі господарсько-правової відповідальності.
35. Форми господарсько-правової відповідальності.
36. Порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.
37. Поняття та правова основа захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
38. Підстави захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
39. Форми захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
40. Способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
41. Поняття, функції і види цін (тарифів).
42. Законодавство про ціноутворення. Порядок встановлення цін (тарифів).
43. Державне регулювання цін, контроль (нагляд) і спостереження у сфері ціноутворення.
44. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства про ціни і ціноутворення.
45. Поняття розрахункових правовідносин, принципи та правова основа їх здійснення.
46. Форми здійснення розрахунків у господарській діяльності.
47. Порядок відкриття та обслуговування банківського рахунку.
48. Відповідальність за порушення умов здійснення розрахунків у господарській діяльності.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. (Із змінами).
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144. (Із змінами).
3. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України № 2597-VIII від 18.10.2018 р. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 19. Ст. 74 (Із змінами).
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12. 2010 р. №2755 - VI. *Офіційний Вісник України*. 2010. № 92. Ст. 3248. (Із змін. та допов.).
5. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. №2465–IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 68. Ст.4066. (Із змін. та допов.).
6. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. Ст. 472. (Із змін. та допов.).
7. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 р. № 2258 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 9. Ст. 50.
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. №2121 – III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5-6. Ст. 30. (Із змін. та доп).
9. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. №2473-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. № 30. Ст. 239 (Із змін. та допов.).

10. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576 – VII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682. (Із змін. та допов.).
11. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків (в редакції Закону № 738-IX від 19.06.2020): Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96 – ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 51. Ст. 292. (Із змін. та доп.)
12. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України в редакції від 26.11.2015 р. №755 – IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 2. Ст. 17. (Із змін. та доп.).
13. Про електронну комерцію: Закон України від 03 вересня 2015 р. №675 – VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 78. Ст. 2590. (Із змін. та допов.).
14. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р. №922 – VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 15. Ст. 582. (Із змін. та допов.).
15. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. №236/96 – ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164. (Із змін. та допов.).
16. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. (Із змін. та допов.).
17. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959 - XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 29. Ст. 377. (Із змін. та допов.).
18. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. №1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. - (Із змін та допов.).
19. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. №4- IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. (Із змін. та допов.).
20. Про інформацію: Закон України в редакції Закону від 13.01.2011р. №2938–VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 313. (Із змін. та допов.).
21. Про концесію: Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 48. Ст. 325. (Із змін. та допов.).
22. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. №222 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158. (Із змін. та доп.).
23. Про наукову та науково – технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. №848 – VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 2. Ст. 40. (Із змін. та допов.).
24. [Про оренду державного та комунального майна](#): Закон України від 03.10.2019р. № 157-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 4. Ст. 25. (Із змінами).
25. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. №2658 – III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 47. Ст. 251.
26. Про приватизацію державного та комунального майна: Закон України від 18 січня 2018. № 2269 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №12. Ст. 68 (Із змін. та допов.).
27. Про природні монополії: Закон України від 20 квітня 2000 р. №1682 – III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 30. Ст. 238. (Із змін. та допов.).
28. Про рекламу: Закон України Закону № 1121-IV від 11.07.2003. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 8. Ст. 62. (Із змін. та допов.).
29. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23 лютого 2006 р. №3480 – IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 31. Ст. 268. (Із змін. та допов.).
30. Про стандартизацію: Закон України від 06 червня 2014 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. №31. Ст. 1058 (Із змін. та допов.).
31. Про страхування: Закон України від 21 жовтня 1997 р. №85/96 – ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 2. Ст. 4. (Із змін. та допов.).
32. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15 січня 2015 р. №124 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96. (Із змін. та допов.).
33. [Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю](#): Закон України від 06 лютого 2018. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 13. Ст. 69.

34. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. №19-20. Ст 190 (Із змін. та допов.).
35. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III .Відомості Верховної Ради України. 2002. № 1. Ст.1. (Із змін. та допов.)
36. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04 лютого 2021 р. №1201 –IX. *Офіційний вісник України*. 2021. № 22. Ст. 976.
37. [Про холдингові компанії в Україні](#): Закон України від 15 березня 2006 р. № 3528-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2006. № 34. Ст.291. (Із змінами).

1. Велика українська юридична енциклопедія Т.15. Господарське право / редкол. В.А. Устименко (голова) та ін.; Нац. Акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. Юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2019. 784 с.

2. Вінник О. М., Шаповалова О. В. Господарське право в умовах цифровізації економіки: навчальний посібник. За заг. ред. Вінник О. М. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020 . 295 с.

3. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т.І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 6-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2024. – 208 с.

4. Господарське право (Загальна частина): підручник / Загальна редакція: В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ: Видавництво Ліра-К. 2021. 448 с.

5. Господарське право: загальна частина : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Юніна М. П. та ін.]. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. 262 с.

6. Господарське право : навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.

7. Господарське право : підручник / О. П. Подцерковний, В. Г. Олюха, О. О. Квасніцька [та ін.] ; за ред. О. П. Подцерковного. 4-те вид., доп. і перероб. – Одеса: Фенікс, 2024. – 584 с. https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=5358&download_id=1871

8. Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. Одеса : НУ "ОЮА", 2021. 166 с.

9. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с

10. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник / д-р юрид. наук, проф. Б. В. Дерев'янка; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.

11. Господарське право: Практикум / А.Г. Бобкова (кер.авт. кол.), К.О. Калаченкова, Ю.О. Моїсєєв, Ю.М. Павлюченко та ін.; за заг. ред. А.Г. Бобкової. Харків : Право, 2018. 592 с.

12. Господарське право: підручник для вищ. навч. закл. / за ред. О.П. Подцерковного. – 3-тє вид., допов. та переробл. – Одеса : Фенікс, 2020. 612 с.

13. Несинова С. В., Воронко В. С., Чебикіна Т. С. Господарське право України. Навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Несиної. К.: Центр учбової літератури, 2020. 564 с

Допоміжна література

1. **Гончаренко О.М.** Теоретико-правові засади саморегулювання господарської діяльності: автореф. ... доктора юрид. наук: 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право. К.: 2020. 39 с.

2. Горбова Н. А. Господарське право України: навч. посібник. Мелітополь: Однорог Т. В., 2019. 126 с.

3. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. Харків : Право, 2019. 130 с.

4. Господарське право: підручник для вищ. навч. закл. / за ред. О.П. Подцерковного. – 3-тє вид., допов. та переробл. Одеса : Фенікс, 2020. 612 с.

5. Господарське право: навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю Федьковича. 2020. 144 с.

6. Господарське право України: підручник / Скільська М.І., Сарана С.В., Терещенко О.А; за заг. ред. Терещенка А.Л.: Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». Київ: Університет «Україна», 2021. 338 с.

7. Грабар О. С., Калаченкова К. О. Особливості реєстрації фізичної особи-підприємця через застосунок «Дія». *Modern research in world science. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”*. Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 1534-1537. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-research-in-world-science-15-17-maya-2022-goda-lvov-ukraina-arhiv/>.

8. Kateryna Kalachenkova, Svitlana Melnyk, Yuliia Pavliuchenko, Olena Titova, Raisa Kvasnytska. Principles of Business Activity in the Context of Sustainable Development. *The Importance of New Technologies and Entrepreneurship in Business Development: In The Context of Economic Diversity in Developing Countries*: ICBT: International Conference on Business and Technology. 2021. Pages 273-285 URL <https://link.springer.com/book/10.1007%2F978-3-030-69221-6>

9. Калаченкова К.О. Титова О.В. Про окремі аспекти оптимізації управління комунальними унітарними підприємствами. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №9. С. 129-133. URL <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=131>

10. Калаченкова К. О. Підприємництво та бізнес: трансформація співвідношення категорій в еру інформатизації. *Порівняльно-аналітичне право*. № 2. 2020. С. 15-18. URL: <http://pap-journal.in.ua/2020-2>

11. Калаченкова К. О., Петренко О. О. Щодо питання визначення господарсько-правової відповідальності. *Актуальні дослідження правової та*

історичної науки. 2021. Випуск 32. URL: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3205

12. Калаченкова К. О., Захарчук Д. О. Щодо особливостей правового регулювання режиму Дія Сіті для юридичних осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 5/2022. С. 372-375. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/86>. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2022/86.pdf

13. Калаченкова К.О., Захарчук Д.О., Буравська А.А. деякі актуальні питання реформування законодавства у сфері містобудівної діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 238-242. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/54.pdf

14. Калаченкова К.О., Довгань Б.В. Щодо визнання криптовалюти засобом платежу на території України: теоретико-правове обґрунтування. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 1(2022). С. 95-103. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.1.9> URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13275>

15. Калаченкова К.О., Довгань Б.В. Правові аспекти дискримінації в рекламній діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 263-265. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/63> URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/63.pdf

16. Калаченкова К. О., Почапська Л. В. Проблемні питання правового регулювання рекламної діяльності блогерів. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2023. № 4. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-4-8833> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16832863545324.pdf>

17. Калаченкова К. О., Грабар О. С. Правове регулювання недобросовісної реклами. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2023. № 5. DOI <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-5-8864> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16842318873651.pdf>

18. Калаченкова К.О., Марценюк А.І. Форс-мажорні обставини у господарських договорах: поняття, види та особливості під час воєнного стану. *Інновації та науковий потенціал світу: збірник наукових праць з матеріалами ІV Міжнародної наукової конференції, м. Запоріжжя, 24 травня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень*. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 82-85

19. Корнеєв Ю.В. Підприємницьке право України: навч. посіб. Київ, Центр учбової літератури, 2019, 120 с.

20. Лавренюк Т.А. Принципи господарського права: інструментальний аспект. Дис. ... канд.юрид. наук: 081 «Право». Харків, 2021.

21. Малолітнева В.К. Господарсько правовий інститут публічних закупівель: монографія. Київ: ДУ «Інститут економіко правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України, 2020. 412 с

22. Olha Pyroh, Kateryna Kalachenkova, Vasyl Kuybida, Hanna Chmil, Viktoriia Kiptenko, Oleksandra Razumova. The Influence of Factors on the Level of

Digitalization of World Economies. International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.5, May 2021. Pp. 183-191.
<https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.5.26>. URL:
http://paper.ijcsns.org/07_book/202105/20210526.pdf

23. Правове регулювання господарської діяльності малих та середніх підприємств: монографія, Д.С. Коритін; Нац. Акад. Прав. Наук України: НДІ прав. Забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України. Харків. 2021. 240 с.

24. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія / В. М. Адам та ін.; за заг. Ред. М. С. Долинської. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 247 с.

25. Prytula, A., Lutsyk, V., Sviatoshniuk, A., Tkalia, O., Kalachenkova, K. (2021). Cryptocurrency in transnational offenses: criminal and civil legal aspects. *Amazonia Investiga*, 10(46), 209-216. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.21>
<https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1790/2065>

26. Тетарчук І., Т. Дяків Господарське право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів, К., Центр навчальної літератури, 2019, - 208 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

Офіційний вебпортал Верховної Ради України	http://portal.rada.gov.ua
Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України	https://www.kmu.gov.ua
Офіційне інтернет-представництво Президента України	http://president.gov.ua
Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань	https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search
Єдиний державний реєстр судових рішень	https://reyestr.court.gov.ua/
Портал юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса	http://surl.li/htbgz
Платформа Moodle	https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=2090 (7 семестр)
Газета «Юридичний вісник України»	http://yvuv.com.ua
Судово-юридична газета	http://sud.ua
Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського	http://www.nbu.gov.ua
Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3
Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія	https://library.ukma.edu.ua/

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни «ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»

для здобувачів вищої освіти денної форми навчання освітньої програми «Право» для здобувачів вищої освіти спеціальності ступеня вищої освіти «Бакалавр». Частина 1 (загальна частина господарського права).

Калаченкова Катерина Олександрівна
к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права
юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса

Підписано до друку _____ 2024 р. Формат 60/84 1/16. Папір офсет. Печать офсет.
Умов. друк. 1,0 арк. Умов. ізд. _____ арк. Тираж 50 екз. Замовлення № _____. Ціна договірна.
Донецький національний університет імені Василя Стуса, 21021, Вінниця, вул. 600-річчя, 21
